

ELHUNYT MAROS ÉVA HÁRFAMŰVÉSZ

Maros Éva

I. FITTLER KATALIN VIRÁGKOSZORÚ, EMLÉKEKBŐL

Maros Éva (Pécs, 1946. február 9. – 2026. március 25.) Liszt Ferenc-díjas hárfaművész

A Kosztolányi Dezső szerinti „legszebb magyar verssor” segítségével próbálok (szöveggörnyezetéből kiragadva) vigaszt keresni: „Elhull a virág, eliramlik az élet”. Most, hogy eliramlott az életed, emlékek felidézésével búcsúzom, hogy az elhullott virágok ne az enyészeté legyenek, hanem legalább préselt virágok módján azzal kecsegtessenek, hogy továbbra is vagy, ha nem is elérhető közelségben.

Mert sokak nevében állíthatom: voltaképp eddig sem használtuk ki eléggé a lehetőségeket találkozásra, beszélgetésre. Könnyű megfeledkezni arról, hogy mindenki számára ismeretlen az élet-szakaszok hossza, s könnyű abba az ábrándba ringatni magunkat, hogy majd... lesz még rá idő.

Egy mintapéldával több a halogatások káros voltára. Az elmulasztott találkozások bepótolhatatlanok, a hátramaradottak nem tehetünk mást, mint hogy emlékezünk, abban a hitben, amit sokan megfogalmaztak vigasztalásként, miszerint „csak az hal meg, akit elfelejtenek” (Maurice Maeterlinck). Emlékezés és múlhatatlan szeretet: a feledés leghatékonyabb ellenszerei.

Múlt-morzsák között kutatva a legrégebbi időkből info-adatok kerülnek elő: Maros Rudolf zeneszerzőnek van egy hárfaművész lánya, Maros Éva a

Rádiózenekarban játszik. Aztán sorjáznak a látvány-elemek, távolról, majd mind közelebről, a személyes kapcsolatig. Felfedezve a Rádiózenekar koncertjén a hárfást, megjegyezve alakját (aki egyszer látta, nem feledte, bárhol-bármikor felismerte), nevét olvasva és ráismerve hanglemezek borítóján – a látvány-elemekhez mind több zene kapcsolódott. Rádiós műsorszerkesztőként a Pagodában is sűrűn lehetett látni, amint a stúdióba igyekezett. Attól kezdve, hogy rendszeresen részt vett az EAR Együttes tevékenységében, stúdiókoncerteken és kamaratermekben már-már testközelbe került.

Akárhogyan is igyekszem, nem találok nyomát az első „személyes” találkozásnak. Mintha mindig ismertük volna egymást, barátságos-közvetlen emberi lény (mondhatni, lényege) jótékonyan oldotta az elfogódottságot. Öröm volt vele a műsorkészítés is!

Ha zenei életünk szereplői között allegorikus szerepeket osztanánk ki, neki minden bizonnyal a Harmónia jutna. Valamiféle belső nyugalom, bizonyosság áradt belőle, amitől környezetében csökkent a (szellemi) légszennyeződés, tisztult a közeg. Ami egészen különleges volt, az a tekintete. Állandóan érződött belőle, hogy teljesértékű a jelenléte, ráadásul magától értetődő természetességgel. Szeretetteljes figyelem jutott osztályrészül mindennek-mindenkinek, ami-aki a közelébe került. Ugyanakkor azt is érezni lehetett: mögötte az értékek értékelése rejlik (nem véletlenül lesz valaki műgyűjtő!).

Hegedűművész-tanár édesanyjának, és zeneszerző édesapjának a lánya, ugyanakkor bátyjának, a zeneszerző Miklósnak a húga – hogy a távolabbi rokonságokat ne is említsük. Erőtéljes háttér ahhoz, hogy valaki számára természetes közeg legyen a kortárs zene (amely része volt zenekari munkájának is). Közvetlen kapcsolat alakulhatott ki zeneszerző-kortársakkal, akik közül többen kompozíció ajánlásával is megtisztelték - ami azzal járt, hogy az ily módon megajándékozott bemutatta a műveket, némelyiket hangfelvételen is rögzítve, másokat szinte repertoáron tartva. Az előadások gyakoriságát értelemszerűen befolyásolta a darabok apparátusa, a ritka-választékos kamaraművek ismételt megszólaltatására ritkábban volt alkalom. Ugyanakkor éppen az előadói „apparátus-választás” hozott szinte új korszakot a hárfaművész életébe: a Rádiózenekarban is kollégája volt Geiger György trombitaművész (fúvósok között az első Kossuth-díjas, tavaly óta a Nemzet Művésze cím birtokosa), akivel szinte zenei szimbiózisban töltött hosszú évek során átiratokkal és általuk inspirált új művekkel a trombita-hárfa különleges kamarazenei repertoárját hívták életre. Legtöbben talán éppen e kamarakoncerteken kerültek ismeretségbe Maros Éva művészetével.

Maros Éva frappáns megfogalmazásában csodálkozhattam rá először a magyar nyelvnek arra a szépségére, hogy a hangszerrel való „foglalkozást” játéknak nevezi. Sokan nyilvánvalónak tekintik ezt a tényt – Éva rámutatott érdemi jelentőségére! Tehette ezt annál is inkább, mivel maga is megtapasztalta a gyakorlatban ennek a játéknak minden örömét, felelősségét, s nemritkán akár fárasztó voltát is.

Van, aki a nyugdíjas-kort elérve „letézi a lantot”. Maros Éva nem ezek közé tartozott – lényéhez szervesen hozzátartozott a zene, és a kiváló muzikus (milyen elszomorítóan rövid a díjainak és elismeréseinek listája!) jellemző módon nem tudott – s minden bizonnyal nem is akart volna – nemet mondani a felkérésekre. Amióta hat éve Soroksárra költözött, a főváros XXIII. kerületében szerzett újabb rajongókat hangszerének. Játszott kiállításmegnyitókon, a Galambos János Zeneiskola legrangosabb rendezvényein. Tervei voltak a jövőre is, amelyek már sohasem valósulhatnak meg. Emberi közvetlenségére mi sem jellemzőbb, hogy nem lehetett vele beszélgetni az utcán, mert lépten-nyomon ráköszöntek, érezhetően szeretetbe fogadták azok a soroksáriak is, akik talán sohasem hallották hárfajátékát. Élete utolsó estéjét a Református templomban rendezett Bach Mindenkinék hangversenyen töltötte. Egy légtérben ültünk közönségként a zeneszerető közösségben – ez lett volna az utolsó lehetőség rövid személyes üdvözlésre. Aztán hazament, telefonon gratulált a hangversenyért a zeneiskolaigazgató Geiger Györgynek, közös terveket szőttek. Aztán telefon barátoknak, hogy rosszul érzi magát, mentő – és azóta mindnyájan, akik ismertük, kicsit rosszabbul érezzük magunkat...

Milyen volt? Jellemzésére parafrazeálnám Gertrud Stein elhíresült verssorát („a rózsa az rózsa az rózsa az rózsa az rózsa”): A MarosÉva az MarosÉva az MarosÉva az MarosÉva az MarosÉva.

Drága Éva! Az voltál személyes ismerőseidnek, rokonaidnak-barátaidnak-muzsikustársaidnak, személytelen rajongóidnak – és az is maradsz, mindörökre. A MAROSÉVA. Ebben megkönnyíti helyzetünket a hangfelvételek sokasága – főként, ha rendszeresen felidézzük játékod!

„Nincs jobb az ember számára, mint hogy örömét lelje munkájában, mert ez a sorsa” – olvashatjuk a Prédikátor könyvében. Úgy érzem, ezt példáztad életeddel – és így közvetve tanításodnak is tekinthető. Rajtunk áll, hogy kövessünk ebben!

Fittler Katalin

II.

GEIGER GYÖRGY IRKA-FIRKA, VAGY VALAMI KOMOLYABB...?

Nem tudom mi lesz ez, irka-firka, vagy valami komolyabb, de erős a késztetésem, úgyhogy belekezek

Maros Éva és Geiger György

1.

BUDAI VÁR – PASARÉT 2013

Ismerek egy hölgyet. Az egyszerűség kedvéért nevezzük **Maros Évának**. Korát tekintve fiatalnak már nem tekinthető – a XX. század közepe régen volt – de aki ismeri, megerősíthet benne, hogy az öreg, vagy idős, de még a koros jelző is távol áll megjelenésétől és még inkább habitusától. Egyedül él, de nagyon örül, ha végre magára maradhat. Ez nem ellentmondás. Az Ő egyedülállósága csupán a hivatalos iratokban feltett kérdésre a jó válasz. Ugyanis körbe van véve nagyon kedves, fogadott családdal. Unokatestvérekkel, unokákkal.

Ám rendelkezik egy igazi édes testvérrel is, de ő 3000 km. távolságból nem tudja „körbe venni” testvérét...

Az élet együtt jár számára sok örömmel, meg sok gonddal, bajjal is, de ezt sem bánja. Sokkal inkább erősíti és segít. Ez az igazi öröme.

No meg az, ha végre magára maradhat... az elegáns megjelenésű társával, aki (ami?), ha megszólal, árad belőle a melegség, a sallang nélküli harmónia. Ő az igazi társ.

Ne csodálkozzanak! Hárfáról beszélek. Merthogy Maros Éva hárfaművésznő. Igazi. Egy igazi művész pedig egyé válik hangszerével. Így lehet magányosan is társas. Ez még akkor is így van, mikor hangszerek és hangszeresek armadája, egy teljes szimfonikus zenekar veszi körbe játék közben.

Így volt ez rendjén hosszú évekig, évtizedekig, mígnem egyszer csak megbolydult ez a rend, a furcsa páros magány. E kettős egységbe tört be – mint elefánt a porcelánboltba – a harmadik és vele együtt a negyedik. A trombita és a trombitás harsánynak, triviálisnak tudott kettőse. De ez a „betörés” nem járt csörömpöléssel. Az első lépések nyomán a kényes, törékeny áru megmelegedett ugyan, de nem károsodott. Hamarosan kiderült, hogy a trivialitás szelídíthető, a légység pedig keményedhet, ha a helyzet, az összhang úgy kívánja. Így azután a hárfaporcelán, meg a trombita-elefánt alkotta négyes egység, a kényes hangzásbéli egyensúlyt megteremtve együtt rezonáltak az igazi megmérettetés, a közösen játszott előadások alkalmával. Mert hát végül is ez volt a célja a „betörésnek”. Az együtt-játék nyomán megszülető új hangzás, melynek örömteli végkimenetele a koncert. Ez a történet nem új keletű. Évtizedekben számolhatunk már.

A négyes fogat a kezdeti útkereső poroszkálást követően hamarosan erős tempóra váltott, de a meglelt út mindvégig csak egy ösvény volt, melyen magányosan haladtak. Ám az elmúlt időben már vágtából galoppba, majd gyalogra lassult, mígnem leállt és elcsöndesült.

Az eddig megtett utunk eredménye, emléke nagy valóságossággal zárványként rögzül az előadóművészet sokrétegű kőzetében. Az e fajta kamarazenélés újra éledésének reményét a számunkra - hatásunkra komponált számos új zenemű magas nivója adhatja.

A hárfaporcelán még megcsendül ugyan, de a trombita-elefánt véglegesen elhallgatott. A trombitálás sportos játék. Kortól, izmuktól, erőtől nem függetleníthető. Mint ahogy a hárfacipelés, szállítás sem és ez kijelentés nem véletlenül ékelődik ide, mert még a kezdet kezdetén megállapodtunk, hogy addig járjuk a koncertutunkat, amíg elbírom a hárfát. Ez nyilván nem művészeti megfontolásból született. Sokkal inkább pénzügyi oka volt. Mert az extrém állapot, miszerint a hárfaszállítás költsége meghaladja a koncerthonoráriumot, igencsak hűtötte egyébként forró játékszenvedélyünket.

Nem is élünk vele, ha néha *belehaltunk* is.

2.

Soroksár 2020 – (A költözés)

Éva privát életében jelentős változás állt be. Budapest első, majd időrendben a második kerületi lakhelyéből (A Budai Vár és Pasarét) Bp. utolsó kerületébe, Soroksárra költözött. Ezt a nem mindennapi átigazolást a vérbeli-várbéli és Pasaréti őslakos barátok-ismerősök őszinte döbbenettel fogadták. Az elsőből az utolsóba?! Igen. Igen! Az elsőből Soroksárra...

Szegények nem gondolhattak arra, hogy Éva a konyhája ablakán kinézve a Dunát látja. A benne úszó és fölötte repülő elegáns, bár erősen lúdtalpas hattyúkkal. Látja a kevésbé elegáns, de igen nagyétkű kárókatona egyenlőtlen harcát a halakkal, és figyelheti az olimpiára készülő kajakos – valóban „kajakos” – sportolókat az őket szigorú szóval vezénylő, ám motorcsónakjában kényelmesen ülő edzőjükkel. Míg eddig Pasaréten, ahol a „pasa” hiánya semmiféle katarzist nem okozott, de hogy a „rét” illata helyett a dübörgő-tülekedő autóáradat bűzét-zaját kellett elviselnie nap-mint nap, azt már nem tűrhette.

Soroksárra költözött tehát, mint már említettem, ami majdnem olyan furcsa, de legalább is bátor vállalkozás volt, mint amikor elhatározásunkból megszületett trombita hárfa duó. Mindenesetre mindkettő sikertörténetnek mondható.

Évát befogadták a soroksári emberek. Ő pedig nagyon élvezi ezt a külvárosi, provinciális közeget.

Könnyítette a helyzetét, hogy nem egy messziről jött idegenként néznek rá, mert előzőleg többször játszottunk itt együtt templomokban és a kultúrházban.

Éva szeret Soroksáron élni. Mesébe illő történet, hogy szinte érkezése pillanatában szentelték fel az evangélikus egyház templomát, melyet – a szeretve tisztelt Julia lelkészasszonynak köszönhetően második otthonának tekint. De aktív tagja a Fehér Asztal társaságnak és a Zeneiskola munkáját is segíti játékával, tapasztalatával. És ettől ő boldog.

Szép háza van, gondozott kertje melyet testi-lelki barátnője Zsuzsa segítségével gondoz. Kedves szomszédjai még fokozzák is jó közérzetét. Tehát Éva megérkezett és mivel Budapestnek 24. kerülete nincs, már itt is fog maradni.

Nem tudom mi lett ez, de erős volt a késztetésem...

3.

Soroksár – 2026. III. 26 csütörtök éjjel... (Út közben a végtelenbe)

Előző nap azt beszéltük meg, hogy másnap lejárjuk a havonta-kéthavonta esedékes zarándokutunkat Soroksár és Szigetcsép között, amelynek sűrűségét családjaink és a vendékek szomjúsága szabja meg.

A mi külön bejáratú „Borútunkról” beszélek tehát. Célpont a Gál pincészet, akiknek „Az Év Borásza” címét egy ünnepélyes, a Hiltonban megrendezett Évás koncerttel zártunk le. Innen az ismeretség,

Reggel 7-kor Éva hívott. Röviden szólt. Nem vagyok jól. Nem tudok veled menni és letette. Délelőtt 9 körül – még indulás előtt – felhívtam, hogy hátha mégis... de nem vette föl. Így hát egyedül tettem meg az utat. Friss fejtésű rozét és a szokásos Cserszegi fűszerest megkaptam. Kuriózumként egy csappal fölszerelt mustflakonnal gondoltam meglepni Évát, „fájdalomdíjként”.

Hazafelé ismét hívtam. Nem vette föl. Hosszasan hagytam kicsengeni... a végtelenségig... Már nem tudta fölvenni... Már máshol járt...út közben lehetett

Az élete szép volt. Nagyon szép.... És a halála?... azt hiszem, hogy az is, csak még várhatott volna...

Budapestnek csak 23 kerülete van, így Éva – éteri sebességgel a helyére... a végtelen Mennyek országába került.

Közös utunkat megjártuk. Izgalmas, érdekes talán értékesnek is mondható út volt.

Nyugodj békében örök útitársam, játszótársam, *Drága Éva.*

(Nem tudom mi volt ez, de nem is akartam megtudni.)

2026. III. 27.

III.

Suite for Harp: 1. Notturmo (2:01)

Suite for Harp: 2. Toccata (1:20)

Suite for Harp: 3. Naenia (3:01)

Suite for Harp: 4. Rondo (2:15)

Trio: 1. Notturmo (1:24)

Trio: 3. Arietta (2:01)

Trio: 5. Finale (2:28)

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Se tu m'ami (2:50)

Le Coucou (2:30)

Pièce en forme de habanera (2:46)

Claude Debussy: La fille aux Cheveux di Lin (2:35)

© 1994 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Trifoglio per arpa I. Allegro \(2:37\)](#)

[Trifoglio per arpa II. Andante \(4:27\)](#)

[Trifoglio per arpa III. Allegretto \(3:40\)](#)

[Valse triste et tres vite \(4:07\)](#)

[Fanfár / Fanfare \(8:27\)](#)

[Koncertfantázia / Fantasia concertante \(10:43\)](#)

[Only Two \(6:55\)](#)

[Ave Maria \(2:34\)](#)

© 1997 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Maros Éva
(soroksar.hu)